

Judikátúra ESĽP a je vplyv na rozhodovaciú prax slovenských súdov (netrestná oblasť)

Michal Kučera, 23. a 24. november 2017, Omšenie

ÚVOD

Záväznosť judikatúry ESĽP pre súdy SR, pramene v domácom práve, pramene v medzinárodnom práve, *res iudicata*, *res interpretata*, pozitívne záväzky, negatívne záväzky, vertikálny vzťah subjektov práva - štát, horizontálny vzťah subjektov súkromné práva

Medzinárodné právo

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

ČLÁNOK 1

Závazok dodržiavať ľudské práva

Vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v hlave I tohto dohovoru.

ARTICLE 1

Obligation to respect Human Rights

The High Contracting Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms defined in Section I of this Convention.

ČLÁNOK 46

Záväznosť a vykonávanie rozsudkov

1. Vysoké zmluvné strany sa zaväzujú, že sa budú riadiť právoplatným rozsudkom súdu vo všetkých prípadoch, ktorých sú stranami.

Ústava

Čl. 7

(5) Medzinárodné zmluvy **o ľudských právach a základných slobodách**, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a **ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom**, majú **prednosť pred zákonmi**.

Čl. 144

(1) Sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, **medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom**.

(2) Ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej

zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Čl. 154c

(1) Medzinárodné zmluvy **o ľudských právach a základných slobodách**, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom **pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona** [č. 90/2001 Z.z. – 1/7/01], sú súčasťou jej právneho poriadku a majú **prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.**

Nález I. ÚS 239/04 zo dňa 26. októbra 2005

“Ústavný ďalej dodáva, že v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Zo vzájomnej súvislosti týchto ustanovení vyplýva, že **dohovor a judikatúra naň sa vzťahujúca** predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväzné výkladové smernice pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy základných práv a slobôd zakotvených v druhej hlave ústavy, a tým normujú rámec, ktorý tieto orgány v konkrétnom prípade nemôžu prekročiť (napr. I. ÚS 36/02). Okrem toho ústavný súd vo svojej judikatúre už zdôraznil, že do rámca ústavných záruk práva na osobnú slobodu treba zahrnúť aj záruky poskytované čl. 5 dohovoru, tak ako ich vykladá a uplatňuje Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vo svojej judikatúre (napr. III. ÚS 7/00, II. ÚS 55/98).”

Ale:

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocésne princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Zákon

Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich

§ 2

(3) Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri rozhodovaní viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, **medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5** Ústavy Slovenskej republiky a zákonom. Právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnutý v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na základe návrhu súdu je pre súd záväzný.

Civilný sporový poriadok

§ 193

Viazanosť súdu inými rozhodnutiami

Súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská

republika viazaná. Súd je tiež viazaný **rozhodnutím** ústavného súdu alebo **Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd**. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

Horizontálna aplikácia?

***Pla a Puncernau p. Andorre*, č. 69498/01, ECHR 2004-VIII
Khurshid Mustafa a Tarzibachi p. Švédsku, č. 23883/06, 16. december 2008**

Príklad na diskusiu

Otázka vyčerpania opravných prostriedkov v sťažnosti ***Silášová a ďalší p. Slovensku*** (č. 36140/10, odseky 23, 30-40, 28. jún 2016).

PRÍKLADY UPLATNENIA EDĽP V OBCHODNOM PRÁVE

***Regent Company p. Ukraine*, č. 773/03, 3. apríl 2008
Stran Greek Refineries a Stratis Andreadis p. Grécku, 9. december 1994, Séria A č. 301-B
Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH p. Holandsku, 23. február 1995, Séria A č. 306-B
Pressos Compania Naviera S.A. a ďalší p. Belgicku, 20. november 1995, Séria A č. 332
Anheuser-Busch Inc. p. Portugalsku [VK], č. 73049/01, ECHR 2007-I
Suda p. Českej republike, č. 1643/06, 28. október 2010**

Ďalšie príklady uvedené v Užití „Úmluvy v obchodnom právu“, v Bulletinu Českej advokátskej komory, december 2013, Michal Kučera.

Príklad na diskusiu

***COMPCAR, s.r.o. p. Slovensku*, č. 25132/13, 9. jún 2015 – v kontexte implementácie rozsudku**

PRÍKLADY UPLATNENIA EDĽP V PRACOVNOM PRÁVE

***Thlimmenos p. Grécku* [VK], č. 34369/97, § 42, ECHR 2000-IV
Emel Boyraz p. Turecku, č. 61960/08, §§ 41-6, 2. december 2014
Eweida a ďalší p. Veľkej Británii, č. 48420/10 a 3 ďalšie, ECHR 2013 (výňatky)
Bărbulescu p. Rumunsku [VK], č. 61496/08, §§ 69-81, ECHR 2017 (výňatky)**

Iný kontext, ale obdobné právne otázky:

***Carvalho Pinto de Sousa Morais p. Portugalsku*, č.17484/15, ECHR 2017**

PRÁVO NA SPRAVODLIVÉ SÚDNE KONANIE I.

ČLÁNOK 6

Právo na spravodlivé súdne konanie

1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola **spravodlivo, verejne a v primeranej lehote** prejednaná **nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom**, ktorý rozhodne o jeho **občianskych právach alebo záväzkoch** alebo o akomkoľvek **trestnom čine, z ktorého je obvinený**. Rozsudok musí byť **vyhlásený verejne**, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

- procesná ochrana inherentná v iných právach - *Turek p. Slovensku*, č. 57986/00, ECHR 2006-II (výňatky)

Popivčák p. Slovensku, č. 13665/07, 6. december 2011

Indra v. Slovensku, č. 46845/99, 1. február 2005

DMD GROUP, a.s., p. Slovensku, č. 19334/03, 5. október 2010

Krčmář a ďalší p. Českej republike, č. 35376/97, 3. marec 2000

Trančíková p. Slovensku, č. 17127/12, 13. január 2015

Borovská p. Slovensku, č. 48554/10, 25. november 2014

Jarkovský p. Slovensku, č. 4014/12 – v procese posudzovania